

U C H W A Ł A Nr 235(XXXII)2013
Rady Gminy Poraj
z dnia 28 lutego 2013 roku

*w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Poraj na lata 2013-2016*

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 roku, Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 ze zm.), **Rada Gminy w Poraju** u c h w a ł a, co następuje:

§ 1.

Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Poraj na lata 2013-2016 stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2.

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Poraj.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca
Rady Gminy Poraj

Katarzyna KAŻMIERCZAK

Załącznik
do Uchwały Nr 235(XXXII)2013
Rady Gminy Poraj
z dnia 28 lutego 2013 roku

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE PORAJ NA LATA 2013 – 2016

Wstęp

Gminny Program Wspierania Rodziny został przygotowany w związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a jego główny cel, jakim jest wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, wpisuje się w Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Poraj na lata 2010-2020.

Rodzina w ujęciu socjologicznym to najważniejsza, podstawowa grupa społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo.

Rodzina jest pierwszym, najważniejszym środowiskiem w życiu dziecka. Dlatego tak ważne jest zachowanie poprawnych relacji między jej członkami. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na plan pierwszy wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje równocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Także każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewnienia bezpieczeństwa emocjonalnego, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. Jednak nie wszystkie rodziny swoje funkcje realizacją w takim stopniu, by dzieci mogły się w nich prawidłowo rozwijać i czuć się szczęśliwe. Tendencję do uzależnień, zachowań agresywnych dziecka najczęściej obserwuje się w rodzinach dysfunkcyjnych, czyli niespełniających swych funkcji wychowawczych.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych poprzez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Rodzina, w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności.

Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiska. Dlatego też zadaniem pomocy społecznej jest tworzenie warunków budowania zintegrowanego i efektywnego systemu zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych. Wyrazem dążenia do poprawy funkcjonowania rodziny dysfunkcyjnej jest „GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY” określający zadania i sposób ich realizacji.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Należy budować system wspierania rodzin biologicznych oraz rozwijać rodzinne formy opieki zastępczej. Bardzo ważne, zatem jest, aby wszystkie podmioty i instytucje uczestniczyły w procesie wspierania rodziny. Założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy.

Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina zatrudnia asystenta rodziny i planuje w razie potrzeby powołać rodziny wspierające.

Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, otrzymywane z różnych źródeł: od pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, z policji, czy też od pielęgniarki środowiskowej. Celem pracy asystenta będzie osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności emocjonalnej i życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest praca nakierowana na niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny biologicznej.

Wsparcie instytucjonalne powinno pojawić się w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać. Formy wsparcia dziennego powinny być wykorzystane przed formami całodobowymi. Pomoc Powinna służyć odbudowie i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról rodzicielskich i społecznych.

Zadanie to powinno być realizowane przede wszystkim przez:

- wzmocnienie i wyzwolenie zasobów tkwiących w rodzinach,
- wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo-wychowawczych,
- poprawę bezpieczeństwa socjalnego rodzin,
- poprawę jakości życia rodzin zagrożonych ubóstwem i innymi problemami społecznymi,
- zapewnienie równego dostępu do socjalnej, oświatowej i kulturalnej infrastruktury Gminy.

PRIORYTETY GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Cel główny programu:

Celem głównym Programu jest: stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych w Gminie Poraj.

Celem szczegółowym Programu jest polepszenie sytuacji rodzinnej dziecka, zmniejszenie czynników ryzyka zachowań przestępczych, zapobieganie patologii rodziny i patologii społecznej (przestępczości, przemocy, uzależnienia), a także:

- 1) eliminowanie czynników sprzyjających wykluczeniu rodzin:
 - podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny,
 - wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo celem przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,
 - wzmocnienie roli i funkcji rodziny;
- 2) rozwijanie środowiskowych form pomocy rodzinie:
 - podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi;
- 3) rozwój programów ochrony zdrowia dzieci i młodzieży:
 - wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny;
- 4) pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania,
- 5) współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny, podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Cele programu będą osiągnęte poprzez działania prowadzące do:

1. Diagnozy i prognozy środowiska rodzinnego (rodzin korzystających z pomocy społecznej) pod kątem występowania czynników ryzyka nieprzystosowania społecznego dzieci i młodzieży.
2. Zapobiegania patologii rodziny oraz patologii wychowania dzieci:
 - a) pomocy rodzinom w eliminowaniu czynników ryzyka nieprzystosowania społecznego i wzmocnianie czynników chroniących przed patologią (praca indywidualna z rodzicami, dziećmi),
 - b) pomocy w rozwiązywaniu trudnych sytuacji rodzinnych.
3. Wsparcia rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą w zakresie:
 - a) pomocy w rozwiązywaniu kryzysów rodzinnych, osobistych, szkolnych, rówieśniczych,
 - b) interwencji kryzysowej w rodzinie,
 - c) zapobiegania pozbawieniu władzy rodzicielskiej i umieszczeniu dzieci w placówkach-praca wychowawcza z rodziną,
 - d) pomocy rodzinie w unormowaniu sytuacji rodzinnej w celu przywrócenia opieki nad dziećmi umieszczonymi w Placówkach, Rodzinie Zastępczej, Ośrodkach wychowawczych,
 - e) udzielania pomocy socjalnej rodzinie (różne formy),
 - f) pomocy w poszukiwaniu pracy (typowanie na kursy zawodowe, pośrednictwo itp.),
 - g) współpracy z kuratorami sądowymi - wypracowanie wspólnych działań,
 - h) współpracy z placówkami leczniczymi w celu pomocy rodzinie w podjęciu leczenia odwykowego (od alkoholu lub narkotyków).
4. Pomocy w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych poprzez wskazanie możliwości uzyskania pomocy w nauce - w świetlicach szkolnych.
5. Kwalifikowania i opłat za obiady w szkole.
6. Pomocy finansowej przy zakupie książek i pomocy szkolnych.
7. Umożliwienia dzieciom wypoczynku zimowego i letniego, pomocy w dofinansowaniu do kolonii i obozów.

8. Współpracy ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów dydaktycznych i wychowawczych.
9. Współpracy z kuratorami sądowymi w celu ujednoczenia oddziaływań wychowawczych.
10. Pomocy młodzieży w integracji ze środowiskiem, powracającej młodzieży uzależnionej od alkoholu i narkotyków.
11. Współpraca z gminnymi świetlicami środowiskowymi zapewniająca dzieciom pomoc w nauce, opiekę i rozrywkę po lekcjach, posiłek”.

Podstawą działań ujętych w Programie jest:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Podstawa prawna działań

Art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Diagnoza sytuacji społecznej

Dominującym problem, z jakim borykają się mieszkańcy Gminy Poraj jest bezrobocie, co powoduje ubożenie społeczeństwa, a to wpływa negatywnie na rodzinę i jej rozwój, ponieważ zdobywanie środków utrzymania rodziny jest bardzo czasochłonne i czasami rodzice zaniedbują obowiązki wychowawcze wobec dzieci. Kolejnym problemem jest nasilenie się zjawisk patologicznych między innymi uzależnień, a zwłaszcza uzależnienie od alkoholu, a to wiąże się często z przemocą w domu. Poważny problem stanowią także problemy opiekuńczo-wychowawcze, konflikty pokoleniowe między dziećmi, a rodzicami co powoduje trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W ostatnim czasie, jako problem współczesnej rodziny stają się coraz liczniejsze rozwody, z powodu, których najbardziej cierpią dzieci, stają się pośrednikami między skłóconymi rodzicami i czasem czują się niepotrzebne. Problemem stają się również popularne wyjazdy do pracy za granicę.

Sytuacja demograficzna w Gminie Poraj - stan ludności Gminy Poraj w 2012 roku:

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Wiek		
			przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
10771	5592	5179	1857	6785	2129

Przyczyny i nasilenie trudnych sytuacji życiowych rodzin w roku 2012, pokazuje tabela nr 2.

Tabela nr 2.

Występujący problem	Liczba środowisk
Niepelnosprawność	40
Bezrobocie	79

Długotrwała choroba	46
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zk	1
Niezaradność w sprawach opiek.-wych. i gosp. domowego	25
Bezdomność	1
Ubóstwo	82

Jednym z głównych powodów wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej, w 2012 roku pozostaje bezrobocie, jednak niezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego jest niepokojąco wysoka i liczba tych rodzin wzrasta.

ORGANIZACJA WSPARCIA RODZINY

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek, o którym mowa, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Ustawa również dokonuje podziału kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
Profilaktyka – wspieranie rodziny <ul style="list-style-type: none"> • Asystent rodziny • Placówki wsparcia dziennego; • Rodziny wspierające • Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • Pieczą zastępczą rodzinną i instytucjonalną • Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej • Adopcja • Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka • Placówki opiekuńczo –wychowawcze • Usamodzielnienie • Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (Koordynator) • Rodziny pomocowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek adopcyjny • Regionalna placówka opiekuńczo terapeutyczna • Interwencyjny ośrodek preadopcyjny

Wzmacnianie potencjału rozwojowego rodziny, a także praca asystenta rodziny z rodziną w szczególności ukierunkowana jest na wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo-wychowawczych oraz wspieranie więzi uczuciowych w rodzinie, pomoc w integrowaniu rodziny z otoczeniem, pomoc w odbudowywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, neutralizowanie czynników negatywnie działających na dziecko. Bardzo istotnym we wzmocnieniu systemu opieki nad dzieckiem jest budowanie w środowisku lokalnym systemu informacyjnego polegającego przede wszystkim na

zgłaszaniu każdej niepokojącej informacji na temat dziecka do ośrodka pomocy społecznej lub innej właściwej instytucji. Ważnym celem jest poprawa standardu i jakości życia rodzin umożliwiających realizowanie funkcji i zadań służących rozwojowi oraz osiągnięciu samodzielności, zaradności, niezależności i odpowiedzialności jej członków. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poraju stara się aby widoczna była poprawa jakości życia, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin a także przeciwdziałanie stanom grożącym degradacją społeczną, bezradnością społeczną.

Realizator Programu:

Koordinatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poraju w partnerstwie z :

- Placówkami oświatowymi z terenu Gminy Poraj,
- Pedagogami szkolnymi,
- Urzędem Gminy w Poraju,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Poraju,
- Policją,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Myszkowie,
- Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie,
- Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Myszkowie,
- Zakłady Opieki Zdrowotnej w Poraju,
- Kuratorami Sądowymi,
- Organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gminy Poraj.

Zadania w zakresie wspierania rodziny:

Lp.	Nazwa zadania	Partnerzy w realizacji zadania
1	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej
2	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego	Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe, GKRPA, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
3	Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	Ośrodek Pomocy Społecznej
4	Finansowanie kosztów pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ponoszonych przez rodziny wspierające	Ośrodek Pomocy Społecznej

5	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej Współfinansowanie pobytu dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka Współfinansowanie pobytu dziecka w regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej Współfinansowanie pobytu dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	Ośrodek Pomocy Społecznej
6	Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań dla Rady Gminy	Ośrodek Pomocy Społecznej
7	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Zespół Interdyscyplinarny, Kurator.

Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

Źródła finansowania Programu:

1. Środki własne Gminy,
2. Dotacje z budżetu państwa,
3. Środki pozabudżetowe.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Poraju przeznacza na realizację działań środki własne, a ponadto Gmina ubiegać się będzie o dofinansowanie z innych źródeł.

Zgodnie z art. 197 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej istnieje możliwość otrzymania dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej do wysokości 50% wydatków przeznaczonych na realizację zadania. W przypadku środków pochodzących z programów rządowych wysokość dotacji nie może przekroczyć 70% wydatków.

Powyższy Program to dokument otwarty i elastyczny tzn. może podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno – ekonomiczną, rozeznanymi potrzebami Gminy oraz wymogami prawa.

Realizacja Programu odbywać się będzie w ciągu najbliższych lat, a jego efekty zależą będą od ścisłej współpracy podmiotów, sytuacji w Gminie oraz środków finansowych, które zostaną przeznaczone na ich urzeczywistnienie.

Przewodnicząca
Rady Gminy Poraj

Katarzyna KAŻMIERCZAK